Klas Fleming

1592–1644

Klas Flemming

Klas Fleming, född i mars 1592 i Villnäs, i landskapet Egentliga Finland i Västra Finlands län, nordväst om Åbo, död 26 juli 1644 ombord på sitt fartyg i Kielbukten, var en svensk amiral, riksråd, överståthållare och stadsplanerare. Klas Fleming var son till ståthållaren Lars Hermansson Fleming (1545–1602) och Anna Henriksdotter (Horn af Kanckas), född 1560. Vid 26 års ålder gifte han sig 1618 med Anna Göransdotter Snackenborg. Tjugo år senare, 1638, gifte han sig med änkegrevinnan Helena av Visingsborg, född friherrinnan Bielke.
Med sina bägge fruar fick han tre söner och tre döttrar. Han var far till Barbro Fleming, Herman Fleming (1619–1673), lagman, riksråd, amiral, överståthållare, Lars Claesson Fleming (1621–1699) lagman, landshövding, riksråd, kammarherre, och Göran Fleming (1628–1667), diplomat, riksråd, överkammarherre, rikskammarråd.

KLAS FLEMING (1592–1644)

Klas Flemming

Vid sidan av sina administrativa gärningar fortsatte han hela tiden sin aktiva tjänst i flottan. 1644 förde han befäl över en flottstyrka han själv till stor del satt samman och som utmärkte sig flera gånger mot danskarna. Efter att ha erövrat Fehmarn 29-30 juni 1644 tillsammans med Lennart Torstenson drabbade han 1 juni samman med den danska kung Kristian IV vid denna ö. Striden slutade oavgjort och Fleming drog sig undan till Kielfjorden där han träffades av en förlupen dansk kula som två timmar senare ändade hans liv. För hans förtjänster upphöjdes hans barn i friherrlig värdighet 1651.

Han var gift med Anna Göransdotter Snakenborg och tillsammans hade de barnen:

Herman Fleming (1619–1673)
Lars Claesson Fleming (1621–1699)
Barbro Fleming (1624–1693), gift 1650 med friherre Erik Larsson Sparre (1618–1673)
Göran Fleming (1628–1667)

Klas Flemmings barn

Göran Fleming

Göran Claesson Fleming, född 29 oktober 1628, död 9 februari 1667, friherre, riksråd och diplomat. Fleming utsågs 1660 till riksråd och rikskammarråd. År 1666 skickades han tillsammans med Peter Julius Coyet och Kristoph von Dohna till England på diplomatiskt uppdrag med Sveriges fullmakt för att medla i kriget mellan Holland och England. Uppdraget ledde till freden i Breda 1667, där han även dog. Föredraget utvecklades sen till trippelalliansen mellan England, Republiken Förenade Nederländerna och Sverige.

Barbro Fleming af Liebelitz, född 1624 på Norrnäs, död 1693, var en svensk hovfunktionär. Hon blev hovmästarinna hos drottning Kristina. (dotter till Klas)

Lars Fleming (1621–1699)

Lars Fleming, född 3 januari 1621 i Norrnäs i Värmdö socken, död 9 mars 1699 i Stockholm, var en svensk friherre, hovrättspresident, riksråd och lagman. Utnämnades han 1649 till kammarherre hos drottning Kristina

Herman Fleming (1619–1673)

Herman Claesson Fleming af Liebelitz, född 17 september 1619, död 28 september 1673, var en svensk friherre, riksråd, amiral, amiralitetsråd, överståthållare i Stockholm samt generalguvernör över Finland och Österbotten.[3] Född i Villnäs, son till Clas Larsson Fleming (1592–1644).

Klas Flemming

Fleming anses tillsammans med Henrik af Trolle och Hans Wachtmeister vara den svenska flottans bästa organisatör genom tiderna. Samtidigt blev han medskyldig till regalskeppet Vasas förlisning. Trots att ett stabilitetsprov vid Skeppsbron visade att fartyget var alldeles för rankt lät han fartyget avsegla, mot sin förlisning. Klas Fleming blev även känd som den som genomförde regleringen av Stockholms utbyggnad på malmarna.
Fleminggatan på Kungsholmen i Stockholm fick sitt namn 1885 efter amiralen Klas Fleming. Han var född på herrgården Villnäs slott i Villnäs, som då tillhörde Sverige. Villnäs ägdes i över trehundra år av ätten Fleming och i över hundra år (1795–1903) av ätten Mannerheim. Klas Fleming blev Stockholms förste överståthållare och utnämndes som sådan 1634.

Klas Flemming

Fleming upphöjdes i samband med Johan III:s kröning 1569 till friherre, blev 1570 amiral och fick 1591 ledningen över kriget mot Ryssland som hövitsman över Finland och Estland. Då Johan III avled 1592, slöt sig Fleming, som redan tidigare trätt i motsatsförhållande till hertig Karl till Sigismund, som 1594 gjorde honom till riksmarsk. Han kom nu att spela en högst betydande roll i stridigheterna mellan kungen och hertigen på 1590-talet och torde kunna betraktas som Karls främste motståndare, i varje fall den som vållade honom de största svårigheterna. Stött på sina trupper och sin flotta, som han bibehöll befälet över, trots att kriget med Ryssland upphört genom 1593 års stillestånd och senare genom freden i Teusina 1595, kunde han trotsa Karls och rådets order och lydde endast kung Sigismund.

År 1593 överförde han Sigismund till Sverige och följde honom 1594 till Polen, varefter han återvände till Finland. Han uppträdde här med stor självrådighet utan att bekymra sig om hertigen och ständerna i Sverige. I Finland uppstod emellertid stort missnöje med Fleming, då han efter freden i Teusina 1595 lät inkvartera soldaterna i borgläger hos de finska bönderna. Inga klagomål hjälpte, och slutligen reste sig allmogen i Österbotten till uppror, det så kallade klubbekriget. Fleming krossade resningen i slaget vid Nokia 1596 och slaget vid Ilmola 1597. Han gjorde sig därefter beredd att föra tillbaka armén till Sverige och där tåga mot hertig Karl, då han hastigt avled. I Finland gjorde han sig illa omtyckt genom sin hårda framfart mot de underlydande på sina vidsträckta domäner, och blev till motiv för en rad folksägner om "Svidje-Klas" (efter hans gård Svidja) och hans strider med bönderna.

Klas Flemming

Klas Fleming var son till ståthållaren Lars Hermansson Fleming (1545–1602) och Anna Henriksdotter (Horn af Kanckas), född 1560. Vid 26 års ålder gifte han sig 1618 med Anna Göransdotter Snackenborg. Tjugo år senare, 1638, gifte han sig med änkegrevinnan Helena av Visingsborg, född friherrinnan Bielke. Med sina bägge fruar fick han tre söner och tre döttrar.
Fleming anses tillsammans med Henrik af Trolle och Hans Wachtmeister vara den svenska flottans bästa organisatör genom tiderna.
Fleming deltog i kriget 1612 mot Ryssland där hans agerande uppskattades av konungen. Redan 1620 blev han amiral och spelade fram till sin död en synnerligen viktig roll som organisatör av den svenska flottans modernisering.
År 1634 utnämndes han till överståthållare i Stockholm och gjorde värdefulla insatser vad gäller stadens planering, bland annat malmarnas gatunät.

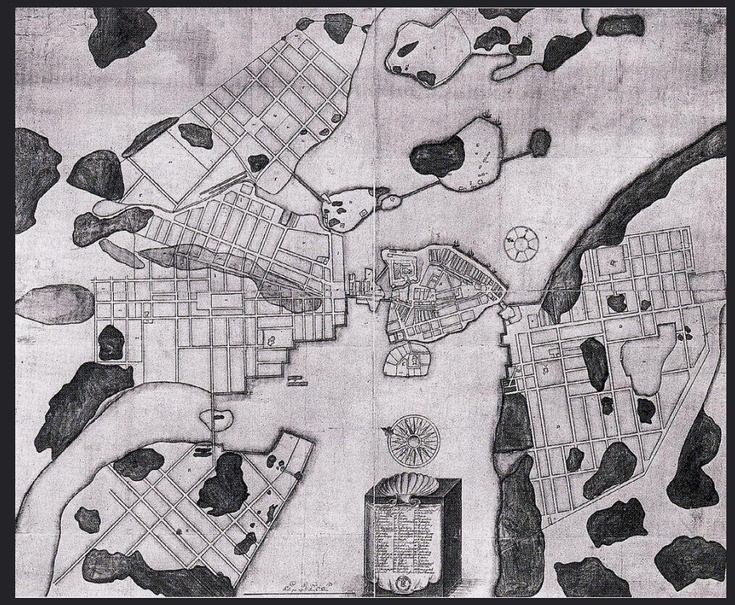

Flemings rutnätsplan, 1600-talet

Den ursprungliga rutnätsformade stadsplanen för Norrmalm, som liksom Gamla stan tidigare var oplanerad, skapades på 1600-talet under överståthållaren Clas Larsson Fleming. Regleringen föranleddes av Stockholms hastiga expansion som säte för förvaltningen i det växande Östersjöväldet. År 1636 erhöll generalkvartermästaren Olof Hansson Örnehufvud regeringens uppdrag att göra "en dessein på gatorna så på malmarna som här i staden, tagandes dem så breda som han någonsin kan", och regleringen genomfördes under ett par decennier därefter.

Klas Flemmings barn

Göran Fleming

Göran Claesson Fleming, född 29 oktober 1628, död 9 februari 1667, friherre, riksråd och diplomat. Fleming utsågs 1660 till riksråd och rikskammarråd. År 1666 skickades han tillsammans med Peter Julius Coyet och Kristoph von Dohna till England på diplomatiskt uppdrag med Sveriges fullmakt för att medla i kriget mellan Holland och England. Uppdraget ledde till freden i Breda 1667, där han även dog. Föredraget utvecklades sen till trippelalliansen mellan England, Republiken Förenade Nederländerna och Sverige.

Barbro Fleming af Liebelitz, född 1624 på Norrnäs, död 1693, var en svensk hovfunktionär. Hon blev hovmästarinna hos drottning Kristina. (dotter till Klas)

Lars Fleming (1621–1699)

Lars Fleming, född 3 januari 1621 i Norrnäs i Värmdö socken, död 9 mars 1699 i Stockholm, var en svensk friherre, hovrättspresident, riksråd och lagman. Utnämnades han 1649 till kammarherre hos drottning Kristina

Herman Fleming (1619–1673)

Herman Claesson Fleming af Liebelitz, född 17 september 1619, död 28 september 1673, var en svensk friherre, riksråd, amiral, amiralitetsråd, överståthållare i Stockholm samt generalguvernör över Finland och Österbotten.[3] Född i Villnäs, son till Clas Larsson Fleming (1592–1644).

Stockholms första marknadsplats, Stortorget, är oregelbundet format triangulärt och de äldsta gatorna kring Stortorget och kvarteren Cepheus, Ceres och Cassiopea (Köpmangatan, Svartmangatan, Kindstugatan och Skomakargatan), passar inte alls i ett regelbundet rutnät. Stockholms tidigaste stadskärna är tydligt framväxt efter geografiska och praktiska förutsättningar, utan någon helhetsplan

I Magnus Erikssons stadslag från omkring 1350 finns följande föreskrift: “Alla allmänna gator skola vara åtta alnar (cirka 4,8 meter) breda, så att man kan på dem både åka och rida".

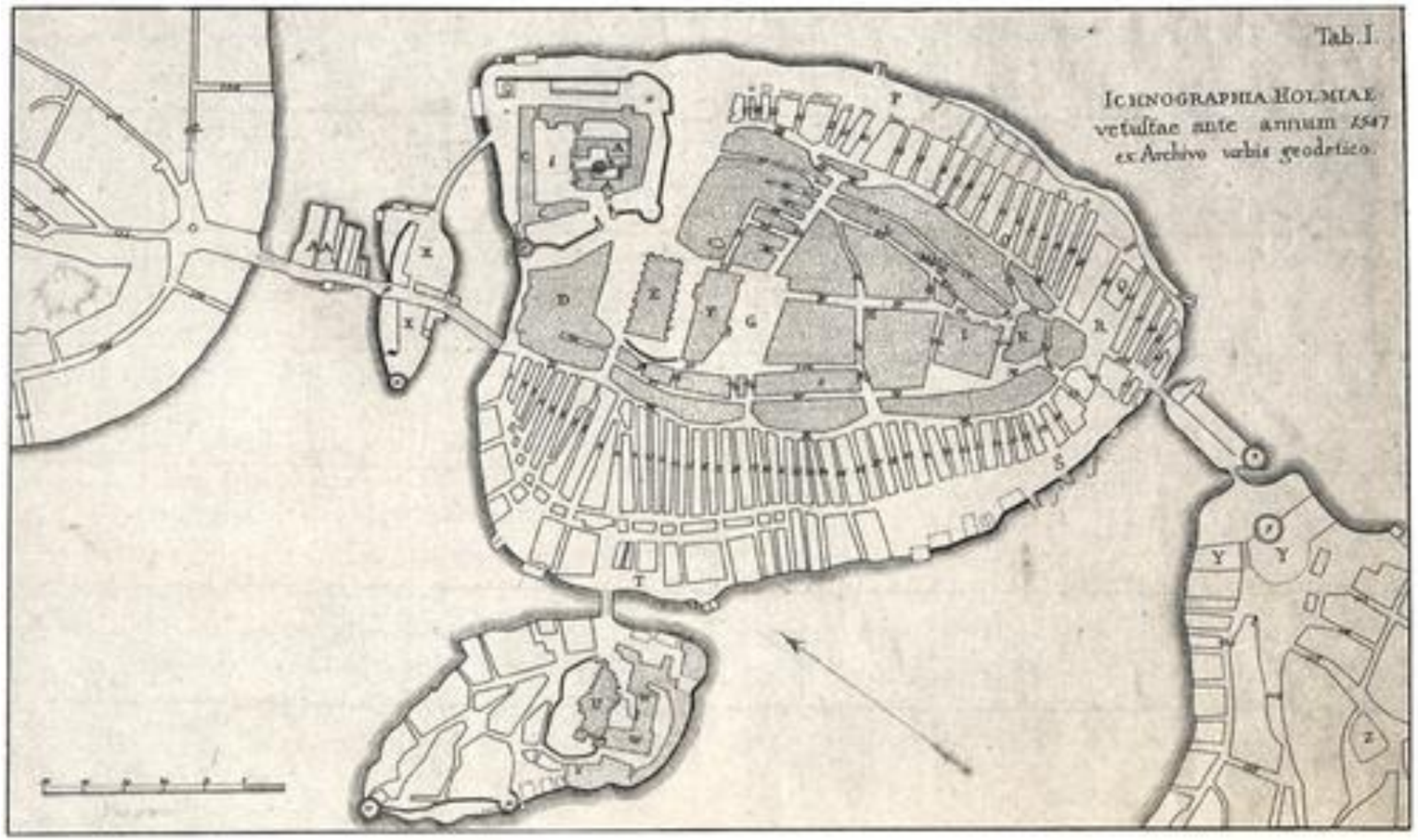

Stockholm före 1547. (Norr är till vänster)

När Stockholm 1436 i ett privilegiebrev första gången omnämndes som Sveriges huvudstad hade staden redan vuxit i över 200 år.

Stockholms stadsplanering har präglats av tre stora regleringar: Flemings rutnätsplan på 1600-talet, Albert Lindhagens esplanadplaner på 1800-talet och Yngve Larssons modernistiska Norrmalmsreglering på 1900-talet.

Enligt 1300-talets stadslagar styrde borgmästare och råd genom särskilda tjänstemän över såväl den allmänna som den enskilda byggverksamheten. Även kungen hade en ämbetsman för att övervaka byggfrågor i staden, men någon övergripande stadsplanering var det inte fråga om. Kartan över Stockholm från 1547 visar den ursprungliga bebyggelsen innanför den äldsta stadsmuren som ett oregelbundet, glest gatunät i Gamla stans mitt.

Regleringsplan för Södermalms norra delar, 1641 eller 1642

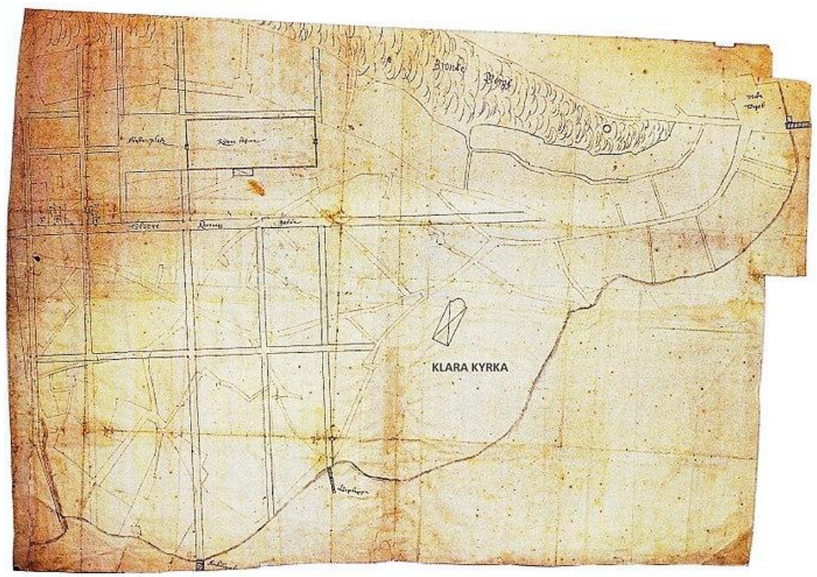

Stadsplanering i Stockholm enligt modern uppfattning, som en medveten övergripande planering, kom inte igång i staden förrän på 1620-talet. Innan dess växte det medeltida Stockholm, som huvudsakligen omfattade Stadsholmen, mer eller mindre fritt. Först med Sveriges tid som stormakt och Stockholms utnämnande till rikets huvudstad 1634 började en systematisk reglering av staden.